

Konzervatórium Jozefa Adamoviča v Košiciach

TEMPO

Šk. r. 2022/2023

č. 2

Obsah:

<i>Rozhovor s naším pánom riaditeľom</i>	<i>1</i>
<i>Výročie slávneho herca Jozefa Adamoviča</i>	<i>3</i>
<i>Ako sa vyvíjalo herectvo</i>	<i>5</i>
<i>Aké vlastnosti by mal mať herec/herečka?</i>	<i>6</i>
<i>Divadlá vo svete</i>	<i>8</i>
<i>Muzikál</i>	<i>10</i>
<i>Čo je na tanci najzaujímavejšie?.....</i>	<i>11</i>
<i>Úspechy žiakov tanečného odboru v rokoch 2022 a 2023</i>	<i>13</i>
<i>Príprava na koncert</i>	<i>17</i>
<i>Lunik IX: Truth versus Prejudice</i>	<i>19</i>
<i>VIA LITERA</i>	<i>21</i>
<i>Básne</i>	<i>29</i>
<i>List Mozartovi</i>	<i>30</i>

Rozhovor s naším pánom riaditeľom Mgr. Róbertom Galovicsom

Ako sa vám páči úloha riaditeľa?

„V prvom rade je to dôležitá a zodpovedná funkcia, preto neviem povedať, ako sa mi páči. Neuchádzal som sa o túto funkciu preto, lebo sa mi páčilo byť riaditeľom. Nepáčilo sa mi, ako táto škola napredovala. Chcel som to zlepšiť a prišiel som na to, že jediný možný spôsob je riadiť a manažovať tieto zmeny. Nestačí sedieť v zborovni a nadávať, ako je všetko na figu a ako by som to ja lepšie robil. Myslím si, že sa nám to podarilo, pretože táto škola je už úplne inou školou, ako bola pred dvanástimi rokmi.”

Ako vnímate vašu prácu?

„Dôležité je, ako vnímajú moju prácu ostatní, teda žiaci, rodičia, kolegovia, zriaďovatelia školy aj široká verejnosť. Keď som začínal vo funkcii riaditeľa, chcel som podľa možností každému vyhovieť. Postupne som prichádzal na to, že sa to nedá a tak si človek samozrejme vyrába aj nepriateľov. Práca riaditeľa je náročná psychicky aj fyzicky, musíte sa tomu venovať naplno. Práca s ľuďmi je pekná, ale zároveň náročná. Mojou odmenou sú úspechy našich žiakov. Najlepší pocit mám vtedy, keď sedím na vystúpeniach, koncertoch, predstaveniach a môžem obdivovať výkony našich žiakov.”

Ako by ste sa opísali ako riaditeľ a pedagóg?

„Snažím sa byť priateľský, ale zároveň prísny. Vždy, keď môžem, tak si vypočujem sťažnosti a problémy žiakov, rodičov, kolegov a ak sa len trošku dá, tak sa snažím ich riešiť. Pedagógovia na našej škole majú oveľa bližší vzťah so žiakmi ako na iných typoch škôl. Individuálny prístup, možno sa niekedy žiaci zdôveria svojim pedagógom aj s vecami, ktoré nepovedia svojim rodičom ani kamarátom. Ako pedagóg som nikdy nechcel svojich žiakov formovať na svoj obraz. Nemyslím si, že je správne, ak napríklad žiaci speváci napodobňujú svojich pedagógov. Snažím sa ich usmerniť, ale musia sami na sebe zistiť, čo je dobré, lebo počúvať samého seba je najťažšie. Je to aj o pocitoch, o intuícii, o speváckej inteligencii. Napodobňovanie je karaoke a o tom umenie nie je.”

Čo je podľa vás kvalitné vzdelávanie?

„Kvalitné vzdelávanie je širokospektrálne. Našou snahou nie je vychovať len dobrých hudobníkov, spevákov, tanečníkov či hercov. Chceme, aby okrem toho umeleckého a pedagogického kumštu sa stali naši žiaci vzdelanými rozhladenými ľuďmi pripravenými na život.“

Ako by ste porovnali hudbu, keď ste ju študovali a keď ju učíte?

„Hudba sa až tak nezmenila, zmenilo sa trošku školstvo. Keď som bol ja študentom konzervatória, boli tri konzervatória na Slovensku, teraz je ich 17. Preto je logické, že bolo oveľa ťažšie sa dostať na školu. Učitelia na ZUŠ-kách boli veľmi pyšní na svojich žiakov, ktorí sa dostali na konzervatórium. Teraz ich prehovárajú, aby tam nešli a radšej ostali u nich a dokončili si 2. cyklus na ZUŠ. Bojuje sa o žiaka. Je viac konzervatórií, ale aj oveľa viac ZUŠ-iek, ako bolo vtedy. Preto si všetci naši žiaci môžu nájsť uplatnenie ako učitelia. Horšie je to s orchestrami. Keď niekoho prijali napr. do orchestra filharmónie alebo divadla, väčšinou tam pôsobili 40 rokov až do svojho odchodu na dôchodok. Nebola konkurencia zahraničných hudobníkov, spevákov, tanečníkov. Teraz to majú súčasní žiaci ťažšie, ale na druhej strane sa hranice otvorili nielen smerom dovnútra, ale aj vonku, preto sú oveľa väčšie možnosti, ako sa uplatniť v zahraničí.“

Žiaci sú stále rovnakí, tí súčasní nie sú o nič horší, ako keď sme my boli mladí. Žijú len v inom prostredí s inými podmienkami.

Najkrajší pocit mám vtedy, keď sa naši absolventi k nám hlásia aj po skončení školy, keď nás navštívia, zavolajú alebo napíšu, ako sa im darí, pochvália sa svojimi úspechmi v práci, aj v súkromnom živote. Pre mňa je to signálom toho, že sme svoju prácu robili dobre.“

Viktória Majorošová, IV.B

Výročie slávneho herca Jozefa Adamoviča

Jozef Adamovič bol za svojich mladých čias veľký fešák a ženám sa z neho doslova podlamovali kolená. Vysoký čiernovlasý herec nemal vďaka svojej charizme, talentu a podmanivému hlasu konkurenciu. Nie div, že učaroval aj herečke Božidare Turzonovovej. Herci sa spoznali už počas štúdia na Vysokej škole múzických umení v Bratislave.

„Dá sa povedať, že to bola láska na prvý pohľad. Naše stretnutie bolo pri Dunaji a tam sme si dali aj prvú pusu,“ spomínal herec na ich začiatky. Na nakrúcaní sa prvýkrát stretli v roku 1961. Spojil ich televízny debut Most na tú druhú stranu. *„Ja som sa na koňoch zaplietla s Adamovičom. A to bol celý príbeh môjho života,“* povedala Božidara. Dvojica si spolu zahrála aj vo filmoch Hry lásky šálivé (1971), Vivat Beňovský

(1975) či v Odvete (1980).

Najväčšia popularita prišla počas seriálu Vivat Beňovský.

Mali dve dcéry – Andreu a Luciu a 5 vnúčat. Práve úloha Beňovského mu priniesla najväčšiu popularitu. Božidara stála po manželovom boku za každých okolností. Ich vzťah vydržal azda všetko, aj obrovské rany osudu, ktoré herca počas života postretli. Adamovič mal autohaváriu a na tvári mu ostala jazva a zdravotné problémy mal aj s nohou. V roku 1985 prežil leteckú nehodu s horiacim lietadlom a núdzovým pristátím. Do tretice sa do Adamoviča zahryzla rakovina.

Nad zákernou chorobou zvíťazil tým, že 42 dní pil len debakterizovanú a demineralizovanú vodu a neskôr antikarcinogénne kozie mlieko. *„Píjaval som ho počas rekonvalescencie. Je totiž antikarcinogénne. Na 21. deň zakapú všetky rakovinové bunky, lebo nemajú z čoho žiť. Koľko dní ste hladovali, toľko musíte byť na makrobiotike, lebo nemôžete hneď začať normálne jesť. To by vás zabilo,“* vysvetľoval vtedy herec. Po roku 1991 sa rozhodol napokon odísť z divadla. Mal totiž problémy so srdcom a práve to ho zradilo 2. augusta 2013. Turzonovová manželovi na pohrebe na záver symbolicky naliala do hrobu červené víno.

Život a kariéra

Trnava/Bratislava 23. apríla (TASR) – Slovenský herec Jozef Adamovič zaznamenal najväčšiu popularitu v 60. a 70. rokoch 20. storočia. V divadle a vo filme odohral množstvo nezabudnuteľných postáv. Obrovský medzinárodný úspech mu priniesla rola v českej snímke Valčík pro milión a neskôr postava grófa Mórica Beňovského v 13-dielnom koprodukčnom seriáli Vivat Beňovský! Jozef Adamovič sa narodil 23. apríla 1939 v Trnave. Po maturite v roku 1956 začal v Bratislave študovať herectvo na Vysokej škole múzických umení (VŠMU).

"Na prijímačkách sa ma opýtali, čo si myslím o Hamletovi, ktorého nakrútil Lawrence Olivier. Povedal som, že je to mládeži neprístupný film, takže som ho v kine nemohol vidieť. Talentovky som urobil, a tak ma prijali," zaspomínal si herec v rozhovore pre denník Pravda.

Po ukončení štúdia na VŠMU (1960) sa stal členom Slovenského národného divadla (SND), v ktorom pôsobil až do roku 1990. Stelesnil celý rad divadelných postáv v známych hrách, ako napr. **Kráľ jeleňom (Carlo Gozzi)**, **Sen noci svätojánskej, Richard II. či Kráľ Lear (William Shakespeare)** a napokon hral aj v **Cyranovi z Bergeracu (Edmond Rostand)**. V roku 1960 ho obsadili do českého filmu Valčík

pro milión režiséra Josefa Macha. Snímka zaznamenala prekvapivý úspech na Kube. Obľúbený herec si zahral vo vojnovej dráme s názvom **Demeterovci (Karol Spišák, 1976)**, alebo tiež vo filme **Otakara Vávru Temné slunce (1980)** napísanom podľa románu **Karla Čapka**. Ďalšími zaujímavými snímkami boli **Noční jazdci (Martin Hollý, 1981)**, či filmová rozprávka **Pták Ohnivák**, ktorú nakrútil **Václav Vorlíček v roku 1997**. Popritom Jozef Adamovič vytvoril desiatky postáv v televíznych filmoch a inscenáciách. Od konca 70. rokov

minulého storočia sa na filmovom plátne objavoval iba príležitostne. Dramatický umelec bol spoluzakladateľom **Akadémie múzických umení (AMU) v Banskej Bystrici**, neskôr tam začal prednášať na Fakulte dramatických umení. Od 90. rokov dvadsiateho storočia až do svojho skonu pôsobil na **košickom Konzervatóriu na Exnárovej ulici**, ktoré je v súčasnosti aj po ňom pomenované a na **Univerzite Cyrila a Metoda v Trnave**.

Fedor Žukovič, I. B

Ako sa vyvíjalo herectvo

Divadelné umenie je najstarší druh dramatického umenia, v ktorom je vzájomné prepojenie medzi divákom a hercom.

Vzniklo pravdepodobne už v praveku. Začalo to rituálnymi tancami a neskôr to prešlo do etúd, vďaka ktorým oboznamovali svoje publikum o tom, čo zažili. Rituály mali taktiež pomôcť aj k dobrému lovu a postupne začali používať aj masky, aby sa čo najbližšie podobali loveckej zveri. Tak sa maska stala prvou rekvizitou v divadle.

Divadlo v Grécku už bolo vyvinutejšie a hrávalo sa na náboženských stretnutiach, ktoré boli sprevádzané spevom, tancom a neskôr aj divadlom. Boli to slávnosti boha Dionýza. Na týchto slávnostiach sa konali súťaže v tragédiách.

Keď divadlo v Grécku bolo na svojom vrchole, začalo sa divadlo vyvíjať aj v Ríme. Pridali sa akrobácie, intímne prvky a hralo sa podľa hesla CHLIEB A HRY. Na rozdiel od gréckeho divadla, rímske divadlo malo predovšetkým zabávať. Hrávalo sa počas slávností Ludi Romani (Rímske hry).

Neskôr divadlo prevýšila cirkev a už nebolo veľmi povolené hrať. Až v 9. storočí sa divadlo znova vrátilo na scénu, teraz už však s kresťanskými prvkami. Cirkev totižto potrebovala osloviť veľké množstvo ľudí a priblížiť im biblické príbehy. Budovou, v ktorých sa hrávalo už neboli amfiteátre ako v Grécku a Ríme, ale kostol – hrávalo sa pri oltároch a neskôr aj na verejných priestranstvách.

Obdobie humanistického a renesančného divadla sa nieslo v duchu znovuzrodenia antických ideálov a zdôrazňovalo právo na človeka, lásku a šťastie. Taktiež sa začalo hrať na javisku, na ktorom sa nachádzali pohyblivé dekorácie. Boli maľované na plátne, ktoré bolo napnuté na trojbokých hranoloch – predstaviteľmi kulís.

Postupne sa divadlo začalo vyvíjať a dosiahlo svoju dokonalosť, ktorú tu vidíme dodnes.

Ema Boóczová, IV. A

Aké vlastnosti by mal mať herec/herečka?

Vo svete herectva tvoria herci všetky možné typy ľudí a osobností. Čím farebnejšia skupina hercov, tým lepšie. Aj naši obľúbení herci sú od seba povahovo odlišní. Je však isté, že profesionáli majú spoločné určité vlastnosti, ktoré ich robia dobrými hercami. Poďme sa bližšie pozrieť na niektoré z tých vlastností, ktoré si myslím, že by mal mať každý herec alebo herečka.

Zodpovednosť

Všetci vedia, že herci sa často musia učiť scenáre, aby mohli v divadle hrať určité roly. Tieto scenáre sú niekedy dlhšie, ako sa divákovi zdá. Preto je veľmi dôležité, aby sa herec, ktorý dostal rolu, dôkladne naučil svoje repliky v dobrom čase. Herec musí byť zodpovedný a nenechať si učenie scenára na poslednú chvíľu. Konečný výsledok by bol taký, že by herec ostal koktať uprostred scény počas predstavenia. Herec musí byť zodpovedný za prípravu, nielen čo sa týka učenia sa replík, ale aj veľakrát pred predstavením cvičiť a „leštit“ to, čo sa pripravuje na predstavenie. Dokonca aj tým, ktorí sa nezaobierajú herectvom je očividné, keď herec nebol zodpovedný ohľadom prípravy na predstavenie.

Pokora

Herec, ktorý si myslí, že už vie všetko o herectve a vystupovaní, je ten, kto s najväčšou pravdepodobnosťou v tomto riskantnom biznise neuspje. Je však nemožné rásť a rozvíjať svoje schopnosti, ak človek nedokáže prijímať konštruktívnu kritiku nielen bez problému, ale aj s vdácnosťou. Ten, kto neustále hľadá miesta, kde sa môže zlepšiť, je tým, komu publikum bude na konci za jeho tvrdú prácu tleskať najhlasnejšie. Skromný herec si tiež nenechá príliš vysoko „odfúknuť“ sebareflexiu po vydarenom výkone, ale je vdáčný za to, čo sa zo skúseností naučil

a vezme to do budúceho tréningu. Stručne povedané, dobrý herec víta konštruktívnu kritiku. Vidí ju ako dar a tvrdo sa namáha, aby ju uplatnil vo svojej práci. Musím dodať, že na tejto škole si učitelia tieto dary nikdy nenechávajú pre seba!

Sebavedomie

Ak herec chce byť presvedčivým, musí si byť sám sebou istý, alebo aspoň predstierať, že je. Ak nie je, diváci v hľadisku sa začnú hemžiť vo svojich sedadlách a osvetľovať divadlo obrazovkami telefónov, aby si mohli pozrieť, koľko času ešte musia premrhať sledovaním danej hry. Ak herec chce na začiatku upútať pozornosť divákov a až do konca hry im zadržať dych, musí si byť istý tým, čo sa snaží na javisku predáť. Ak sa napríklad herec snaží stvárniť arogantného darebáka, ale jeho reč tela neukazuje nič viac ako vystrašenú myš, nikto nebude očarený hercovým kúzlom herectva.

Vášeň

Ako dievča, ktoré študuje herectvo na tejto škole, môžem potvrdiť, že to nie je vždy ľahké. Občas sa človek ocitne v takom vyčerpaní zo všetkých nácvikov a učenia, že prvou činnosťou, ktorú urobí po návrate domov alebo na internát z niekoľkohodinového školského dňa, je to, že zhodí školskú tašku z pleca a zvalí sa na posteľ. Existujú však dva typy ľudí s rôznymi myšlienkami a pocitmi, ktoré prebiehajú v hlave a v srdci, kým ležia na posteli a pozerajú na strop. Aj keď sú oba

typy radi, že majú ťažký deň za sebou, len jeden z nich ľutuje, že musí prejsť takým ťažkým dňom ešte veľakrát. Druhý rozmýšľa, ako sa nevie dočkať ďalšieho dňa, kedy bude opäť tvrdo pracovať na činnosti, ktorá vždy dáva pocit, že práve vtedy žije.

Diana Berchik, I. A

Divadlá vo svete

Asi každý z vás, ktorý čítate tento článok, viete alebo ste počuli o tom, že dejiny divadla siahajú až na samý počiatok ľudských dejín. Najväčším vývinom prešla dramaturgia v období starovekého Grécka, kedy koncom marca Gréci usporadúvali slávnosti na počesť bohu vína Dionýzovi. Vtedy hral všetky postavy iba jeden herec. Ženy nemali dovolené v divadle ani účinkovať, dokonca sa ani zúčastniť predstavenia. Dnes je to už iné. Herec

dnes môže byť akéhokoľvek pohlavia a nemusí stáť na pódiu sám. Aj predstavenia sa môže v dnešnej dobe zúčastniť hocikto. Nie je vôbec také ťažké sa do divadla dostať a vo svete nájdeme naozaj veľa divadiel. Ako to teda s divadlami vyzerá dnes?

Dnešné divadlá sa od tých zo staroveku naozaj líšia. Tie staroveké boli obrovské amfiteátre so scénou v tvare kruhu a osobitným priestorom pre orchester, zatiaľ čo v súčasnosti divadlo tvoria konkrétne budovy s hľadiskom, pódium a zákulisím.

V súčasnosti máme možnosť v Grécku nájsť pozostatky starovekých antických divadiel. Asi najlepšie zachovaným z nich je divadlo Epidauros alebo aj grécko-rímske divadlo v Catanii. Obe sú to divadlá s veľmi dobre zachovaným amfiteátrom a rozhodne by sa ich oplatilo vidieť.

Keď už som spomenula ten Rím, netreba zabúdať na to, že aj starovekí Rimania hrali v dejinách drámy podstatnú rolu. Staroveké rímske divadlá boli veľmi podobné tým gréckym. V súčasnosti môžeme však v Ríme aj po celom Taliansku nájsť divadlá, ktoré poskytujú umelecký zážitok za pomoci staršej aj modernej tvorby, ako je napríklad operné divadlo v Ríme, ktoré sa nachádza na Piazza Beniamino Gigli a otvorené je od roku 1880 pod názvom Teatro Costanzi. V roku 2003 sa taktiež Rimania rozhodli vzdať poctu Williamovi Shakespearovi začiatkom výstavby kópie londýnskeho divadla Globe v centre mesta. Samotné divadlo Globe v Londýne je taktiež divadlom, ktoré rozhodne stojí za zmienku.

Nachádza sa v londýnskej časti Southwark a preslávilo sa tým, že preň písal hry samotný William Shakespeare. Pôvodné divadlo stálo na pozemku asi 230 metrov od nového divadla a dodnes nikto nevie, akú malo presnú podobu. Po jeho vyhorení bolo postavené nové divadlo, no Shakespeare už preňho pravdepodobne nepísal.

Dnešné divadlo stojí v Londýne od roku 1997 a o jeho terajšiu podobu sa zaslúžil herec Sam Wanamaker. V Londýne je však oveľa viac ako len toto jedno divadlo. Nachádza sa tam Kráľovské národné divadlo, ktorého existencia trvá už štyridsaťšesť rokov a je nazývané aj Národným divadlom Veľkej Británie. Toto divadlo má rozbehnutých niekoľko projektov, ako napríklad River Stage, čo je bezplatný letný festival pod holým nebom, ktorý sa koná päť víkendov.

Ďalším veľmi zaujímavým divadlom je Divadlo Jej Veličenstva vo West Ende. Toto divadlo sa preslávilo najmä tým, že tu mal svetovú premiéru muzikál z roku 1986 Fantóm opery. Divadlo stojí od roku 1879 a pôvodne nieslo názov Divadlo Jeho Veličenstva, až po nástupe kráľovnej Alžbety na trón sa premenovalo.

A čo by to bol za článok o divadlách, ak by neboli spomenuté aj tie slovenské. Napríklad Slovenské národné divadlo v Bratislave, v ktorom je od jeho vzniku možnosť vychutnať si činohru, operu aj balet. Prvá zinscenovaná opera v tomto divadle bola Hubička od českého skladateľa Bedřicha Smetanu a prvým baletom bola Coppelia od Léa Delibes.

Na svete je naozaj neúrekom divadiel s nádhernou architektúrou, zaujímavou históriou a skvelými ponukami na zážitky a krásne spomienky. Ale čo by boli divadlá bez ľudí, ktorí ich navrhli, postavili, napísali hry, ktoré sa v nich hrajú, hercov, režisérov a veľa iných, ktorí stoja za ich správnym fungovaním. Asi budem hovoriť za vás, za všetkých čitateľov, ak poviem, že je obrovská radosť mať divadlá na svete, lebo s nimi je svet o niečo krajší.

Tamara Maurerová, I. A

Muzikál

Muzikál je dramatický žáner, ktorý spája literatúru, hudbu a tanec. V muzikáloch sa strieda a kombinuje hovorené slovo, spev a tanec. Knihy, ale aj divadelné hry sú taktiež často prepisované do muzikálovej formy. Tento žáner je populárny všade na svete, no najdôležitejším miestom vývoja muzikálu bol Broadway.

Prvý muzikál vznikol v roku 1927 a mal názov Show boat (Lod' komediantov). Tento muzikál sa vyjadroval aj k rasovým otázkam spoločnosti. Dodnes najhranejším muzikálom je My fair lady pôvodne z roku 1964. Na Broadwayi sa hral celkovo 2717-krát. Vyobrazoval stávk profesora fonetiky a priateľa, že naučí mladú kvetinárku s londýnskym prízvukom, ako byť urodzenou aristokratkou. Za prvý slovenský muzikál sa pokladá Nie je všedný deň, ktorý vznikol v roku 1960. Ďalším veľmi populárnym slovenským muzikálom je Polepetko z roku 1986. Polepetko bol prvýkrát napísaný pre Československý rozhlas, kde v titulnej úlohe vystúpil Michal Dočolomanský. Bola to pôvodná rozprávková hra pre deti a mládež. Na základe rozhlasového príbehu Polepetka vznikla pôvodná televízna komédia. V príbehu pribudla postava princeznej Pletany. Bola by škoda nespomenúť aj jeden z mojich obľúbených muzikálov The sound of music (Za zvukov hudby), ktorý mal premiéru v kinách v roku 1965. Vznikol podľa knižnej predlohy Howarda Lindsaye a Russela Crousel a táto kniha vznikla na motív autobiografie skutočnej barónky Márie von Trapp. Získal 10 nominácií na Oscara a päť ich skutočne aj obdržal. Muzikál opisuje príbeh mladej novicky, ktorá opustí kláštor a stane sa guvernantkou v rodine ovdovelého námorného kapitána Georga von Trapp. V hlavných rolách vynikli herci Julie Andrewsová a Christopher Plummer.

Pandémia COVID-19 spôsobila zatvorenie divadiel a divadelných festivalov na celom svete začiatkom roka 2020, vrátane všetkých divadiel na Broadwayi. Mnoho inštitúcií scénického umenia sa pokúsilo znížiť svoje straty ponúkaním nových digitálnych služieb. Výsledkom bolo najmä online streamovanie predtým zaznamenaných vystúpení. Niektoré muzikály, napr. Hamilton a Mamma Mia!, vysielali naživo cez Zoom. Pripájali sa tisíce ľudí, a to dokazuje, že muzikál je stále veľmi populárny žáner na celom svete.

Veronika Mat'ašovská, I. A

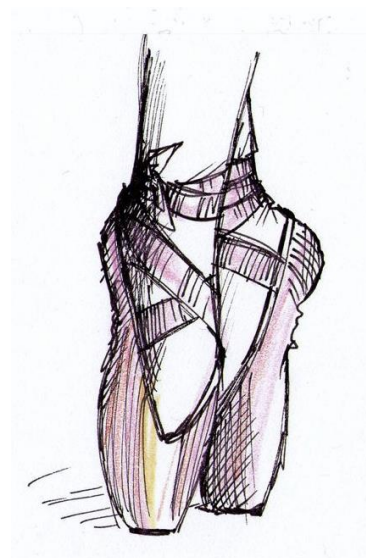
Čo je na tanci najzaujímavejšie?

Dlho sme sa nad touto otázkou zamýšľali. Pre každú z nás je tanec výnimočný niečím iným, ale na jednom sme sa zhodli. Tanec je umelecké vyjadrenie vášne, pocitov a emócií. Ľudia sa nás často pýtajú, prečo sme sa rozhodli študovať práve tanec, čo nás k tomu viedlo, čo nás posúva vpred. Pre nás to nie je len pohyb či koníček, alebo voľnočasová aktivita. Všetko, čo človek cíti, sa dá odzrkadliť práve v tanci. Najlepší tanečníci vedia do tanca vložiť svoju dušu. Pomáha nám byť šťastnejšími, spokojnejšími, získať pocit prekonávania sa, ale prežiť aj smútok či precítiť bolesť...

Zaujímavé je sledovať a poznávať rozdiely v jednotlivých štýloch tanca. Každý druh tanca je výnimočný, moderný tanec, ľudový a klasický tanec, postmoderný, hip hop, orientálny, spoločenský tanec a mnoho iných. Všetky z nich sa delia ešte na rýchle a pomalé, závisia od krajiny pôvodu a obdobia, z ktorého pochádzajú. Do každého viete pridať svoju emóciu, lásku, smútok, hnev či strach. V prvom ročníku študujeme zatiaľ iba tri druhy tanca.

Klasický tanec, inak nazývaný aj balet, je najprepracovanejší pohybový systém. Pre nás je to zatiaľ najťažší tanec, no zároveň nás na ňom fascinujú baletné špičky. Sú to ručne vyrábané baletné topánky s našitými stužkami

a vystuženou špičkou, ktorých tvrdosť po hodinách klasického tanca cítia aj naše nohy. Počas hodín klasického tanca máme rôzne cvičenia na špičkách, skoky, piruety, cvičenia pri tyči, na voľnosti. Samotná metodika klasického tanca je fascinujúca. Prvky klasického tanca sú na rozdiel od prvkov iných tancov dokonale prepracované, elegantné, až kráľovské. Presnosť pohybov a dosiahnuté výsledky sú nádherné aj pre diváka.

Ľudový tanec sa viaže na históriu, regióny a zvyky každej krajiny. Na Slovensku je spätý s architektúrou, jedlom, sviatkami, dejinami a krojmi. Každý región je niečím iným špecifický. Je náročný na kondíciu, ale dá sa pri ňom aj krásne uvoľniť a vyšantiť. Nám sa na ňom najviac páči energia, ktorá z neho vyžaruje.

Každá z nás začínala **moderným tancom**. Ten je nám k srdcu najbližší. Aj tento tanec sa dá rôzne rozdeliť na džezový tanec, contemporary, disco, výrazový tanec... Moderný tanec je dobrý na rozšírenie pohybovej a výrazovej znalosti tanečníka. Spolu s učením tohto tanca objavujeme nové pohyby tela, rôzne gestá, pády, udržanie rovnováhy, uvoľnenie váhy, dych, odrazenie a niekoľko iných faktorov. Ak sa chcete uvoľniť a zabaviť, najlepšou možnosťou je moderný tanec.

Do tejto našej vášne investujeme veľa času, peňazí, energie a síl, ale aj tak sa nám raz za čas podarí zabudnúť kroky, alebo sa počas vystúpenia pomýlime. Niekedy je to vyčerpávajúce, ale práve všetky tieto prekážky a neúspechy, ktoré sa môžu prihodiť, nás posúvajú vpred. Každým vystúpením sa zlepšujeme. Z chýb sa stále učíme a každou svalovicou sme silnejšie. Takže aj keď sme často unavené, zaspaté, alebo nás niečo bolí, žijeme tancom a nikdy by sme si nevybrali iný život. Lebo, prečo chodiť, keď môžeš tancovať.

Dominika Drimáková, Kristína Puškášová, Ivana Süčová, Sofia Vágnerová, I. C

Úspechy žiakov tanečného odboru v rokoch 2022 a 2023

Žiaci nášho tanečného odboru, okrem neustáleho zdokonaľovania sa na tanečných sálach, sa zúčastňujú rôznych súťaží a vystúpení, ktoré ich posúvajú vpred. Na našu školu veľakrát prídu zaujímaví taneční umelci, s ktorými majú naši žiaci workshopy, kde sa zdokonaľujú v tanečnej technike a veľakrát sa naučia aj niečo nové. Z každej súťaže si okrem krásnych zážitkov prinesú aj ocenenie. Naši žiaci získali aj zahraničné úspechy, ktoré vám neskôr spomeniem.

Nádej baletu 25. - 26. 4. 2022

Hlavnou myšlienkou baletnej súťaže NÁDEJ BALETU je prezentácia, vyzdvihnutie a podpora mimoriadne nadaných tanečníkov v oblasti tanečného umenia. Súťaž má ambíciu spájať, podporovať, oslavovať, vyzdvihovať a prezentovať talent zúčastnených tanečníkov

a spoluprácu tanečných škôl a súborov. Súťaže sa môžu zúčastniť študenti a absolventi konzervatórií a tanečných škôl, ktoré vo svojich choreografiách spracovávajú pohyby klasického tanca. Je určená pre tanečníkov všetkých štátov a národností. Súťažiaci si musia prejsť tromi časťami a to baletným tréningom pod vedením Igora Holováča, baletnou variáciou a modernou choreografiou. Tejto súťaže sa zúčastnili aj naši spolužiaci, terajší maturanti. S úspechom sa domov vrátil Adam Bašista, ktorý si vybojoval prvé miesto, o ktoré sa delil so žiačkou z Liptovského Hrádku. Na základe toho úspechu mal Adam tú česť sa zúčastniť na predstavení Večer tanečného umenia VŠMU v Slovenskom národnom divadle.

Show Cup 14. 5. 2022

Po ročnej pauze tanečná škola SHOWDS Košice organizovala túto tanečnú súťaž. Zúčastnilo sa 2300 tanečníkov s 260 choreografiami.

Ladies choice: 1. miesto

Together: 1. miesto

Za nitky: (Adam Bašista) 1. miesto

Workshop s Igorom Holováčom

Po ukončení skúškového obdobia a uzatváraní školského roka sa na našej škole uskutočnil workshop s choreografom Slovenského Národného divadla, p. Igorom Holováčom. Na tomto workshope sme sa učili tancovať moderným štýlom. Tanec “Slúžky”, ktorý sme sa učili, je veľmi submisívny a skromný v prvej časti, no v druhej intenzívny, energický a dramatický. Keďže sme naším telom rozprávali príbeh, museli sme zapojiť aj mimiku, silu a energiu, ktorú postavy vydávali zo seba. Spojenie hudby a charakter pohybov vytváral temnú, desivú energiu. Niekedy som z toho mala až zimomriavky. Príbeh je o únave a vzbure slúžok. Boli to dlhé dni tvrdej práce a trpezlivosti. Keďže nás bolo tak veľa, museli sme všetky spolupracovať a v niektorých momentoch tancovať ako s jednou dušou. Kostýmy boli sivé, mali dlhé sukne a vršok mal len jeden rukáv. Vlasý sme mali zopnuté do drdolov. Po dlhej letnej prestávke sme sa opäť stretli a veľmi často skúšali, niekedy aj cez víkendy. Tanec sa prvýkrát ukázal deviateho októbra v Štátnom divadle na tridsiatom výročí školy, kde sa vybrané dievčatá mohli ukázať s týmto dramatickým tancom.

International Dance Open

International Dance Open je jedna z najväčších tanečných súťaží v Európe pre tanečníkov všetkých úrovní a všetkých vekových kategórií v tanečných štýloch. Cieľom organizácie je spájať mladých, talentovaných tanečníkov počas súťaží. Víťazi sú propagovaní prostredníctvom sociálnych médií. Je to perfektný spôsob, ako sa dostať do centra pozornosti. Každý sa môže zúčastniť - skupiny, tanečné školy aj individuálni tanečníci. Vystúpili s choreografiami ako napríklad Hair, Slúžky, Chordis, Uni sub, Klasické variácie...

Tanečníci z našej školy na tejto súťaži vybojovali: 9 prvých miest, 2 druhé miesta, 2 tretie a 2 gala umiestnenia.

Show Cup 25. 2. 2023

Klasické variácie Verdi a Dreams: 1. miesta

(Katarína Očkovičová a Viktória Háamorová)

Sleepwalking: (Katarína Očkovičová) 1.miesto

Ukrajinská polka: 1. miesto

Námorníčky: 1. miesto

Podpoľanie: 1. miesto

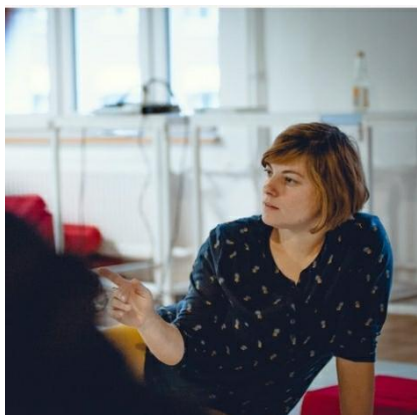
Workshopy

V marci sme sa zúčastnili dvoch workshopov.

Prvý bol zameraný na tanečné duety pod vedením choreografky p. Dominiky Malenovskej. Workshop trval tri dni a bol náročný nielen fyzicky, ale aj mentálne, keďže sme mali tak málo času. Hneď prvý deň sme sa vrhli na tvrdú prácu. Choreografia bola rýchla a energická. Rýchlo sme si ju museli zapamätať. V druhej časti sme sa naučili pracovať spolu ako pár. Keďže išlo o spoluprácu s partnerom po kondične náročnej časti, potrebovali sme sa naučiť udržať si silu do konca a nevyčerpať sa hneď na začiatku. Zo sály sme každý deň odchádzali vyčerpaní a unavení a zobúdzali sme sa so svalovicou. Potrebovali sme sa precítiť, udržať sa a dôverovať jedna druhej, aby to vyzeralo, čo najľahšie a najprirodzenejšie a aby nenastal žiadny úraz. Pani choreografka bola každý deň plná energie, pracovitá a vtipná, čo nám zdvihlo náladu a pomohlo pokračovať. Tento workshop nám dal disciplínu a som rada, že som sa ho zúčastnila.

Druhý workshop bol tanečno-herecký s názvom Telom cítiť mesto, pod vedením choreografky p. Kat Rampáčkovej. Bol to päťdňový workshop od pondelka do piatka, kedy bol piatok aj dňom, kedy sme to prezentovali pre verejnosť. Prvý deň sme sa prešli po Furči a objavovali miesta, kde by sme to mohli nacvičovať, zvyšné dni sme strávili na baletnej sále alebo vonku na vybraných miestach. Workshop bol o precítení priestoru, spolupráci a vyjadrovaní sa. Pani choreografka nám často dávala cvičenia, pomocou ktorých sme sa vedeli naučiť sa vyjadriť a pochopiť to, čo cítime, ako napríklad abstraktne vyjadriť pohyby na papier. Keďže sa viacero z nás nepozná na osobnej úrovni, museli sme sa naučiť precítiť jeden druhého a naučiť sa spolupracovať v kontakte. Pre mnoho z nás to znamenalo vystúpenie z vlastnej komfortnej zóny, čo je nápomocné aj do bežného života. Spoznali sme sa s okolím a napodobňovali sme rôzne formy a objekty okolo nás. Boli zapojené rôzne nacvičené aj spontánne pohyby – spomalené a rýchle, beh, skok, časovanie, vokály a práca s publikom. V deň prezentovania bolo počasie chladnejšie, no našťastie sme sa

vyhli dažďu. Bola to definitívne dobrá skúsenosť a som si istá, že sme si z toho niečo všetci zobrali.

Na špičkách 15. - 16. 4. 2023

Tohto roku sa konal ôsmy ročník tejto známej

súťaže. Zúčastnilo sa približne 900 najlepších tanečníkov a tanečníc a rozdalo sa okolo 601 medailí. Tentokrát sa do nej zapojili aj naši maturanti, kde si zmerali sily s inými tanečníkmi. Podarilo sa nám získať pekné ocenenia:

Služky: 1. miesto

Modrá: 3. miesto

Klasická variácia: (Adam Bašista) 6. miesto

Chordis: (Erika Kraus) 5. miesto

Les bourgeois: (Adam Bašista) 4. miesto

Wandering bird: (Veronika Ženčáková) 6. miesto

Noise: (Tereza Chovanová) 7. miesto

Uni sub: (Tereza Chovanová a Alexia Broniševská) 4. miesto

Týmto sa chceme poďakovať všetkým pedagógom, že s nami majú veľa trpezlivosti a učia nás byť lepšími. Vďaka nim sa zdokonaľujeme. Ďakujeme za skvelé príležitosti, ktoré sme mali možnosť zažiť, workshopy, stretnutia a veľa iných. Tešíme sa na ďalšie súťaže, ktoré môžeme spoločne prekonať.

***Katarína Očkovičová, Dominika Dorošová, Martina Vargová, Viktória Hámorová,
Ema Ondarišinová, III. B***

Príprava na koncert

Koncerty sú neodmysliteľnou súčasťou asi každého hudobníka. Mať možnosť ukázať svoju prácu na pódiu a podeliť sa s divákmi o radosť z hudby je veľký zážitok. Je to samozrejme aj veľká zodpovednosť a vyžaduje si to veľa príprav.

Naša škola nás pripravuje na prácu profesionálnych hudobníkov a ponúka nám veľa príležitostí zahrať si na pódiu. Hrávame sólo, rôzne menšie zoskupenia ako trio alebo kvarteto a aj v komornom alebo ľudovom orchestri. Pred koncertom sa každý z nás oblečie do elegantného oblečenia väčšinou v čiernej farbe. Je to zaužívaný zvyk, že hudobníci hrajú v čiernom alebo čierno-bielom. Sólisti môžu mať oblečenie aj iných farieb. Keď sú všetci oblečení, vtedy pre mňa začína tréma. Je veľmi dôležité sústrediť sa a upokojiť sa. S časovým predstihom si musíme naladiť nástroje a natrieť sláčik. Je dobré sa napiť vody a trochu si oddýchnuť. Hudobník musí byť dobre rozohratý a mať zvládnutý program. Pred koncertami si každý chce vyskúšať akustiku v miestnosti. Preto, keď hráme na nejakom novom mieste, je dôležité tam byť skôr.

Sólová hra a hra v zoskupeniach sú veľmi rozdielne. Sólista často hráva so sprievodom. Väčšinou je to klavírny sprievod alebo sprievod orchestra. Sólista si musí dohodnúť tempá, rôzne zrýchlenia alebo spomalenia v skladbe s korepetítorom alebo dirigentom. Hra v triu alebo v kvartete si vyžaduje veľa skúšania. Ak ide o zoskupenia sláčikových nástrojov intonácia je veľmi dôležitá, keďže každý má trochu iný sluch. Vtedy tam vznikajú rozdiely, ktoré treba odstrániť, aby to spolu ladilo. Pre mňa osobne je hra v takýchto zoskupeniach veľmi zaujímavá a mám to rada. Všetci sa musia navzájom počúvať a dávať pozor na to, kde sa nachádzajú v hudobnom texte. Ak všetci dobre poznajú svoje party a party ostatných, je to veľká radosť zahrať si s ostatnými. Ja som mala to šťastie a tú možnosť, zahrať si violončelové trio s mojou veľmi dobrou kamarátkou a s mojou sestrou. Nie je to bežné vidieť dve sestry spolu hrať. Cítila som sa s nimi omnoho pokojnejšie a viac som sa sústredila na krásu tej skladby. Najradšej zo všetkého mám asi hru v orchestri. Tam je dôležité sledovať dirigenta, počúvať ostatné hlasy a sústrediť sa aj na svoju skupinu.

Trému pred koncertom zvláda každý inak. Praxou a skúsenosťami sa tá tréma znižuje, preto je dôležité vystupovať, čo najviac. Dobrý spánok pred koncertom je nevyhnutnosťou. Musíme mať v deň vystúpenia čerstvú a oddýchnutú myseľ, aby sme sa dokázali koncentrovať. Meditácie sú tiež veľmi nápomocné. Ak nás aj tréma niekedy premôže, netreba vešať hlavu, pretože sa stále učíme a každé vystúpenie je iná skúsenosť.

Kvetoslava Marenčinová, III. B

Lunik IX: Truth versus Prejudice

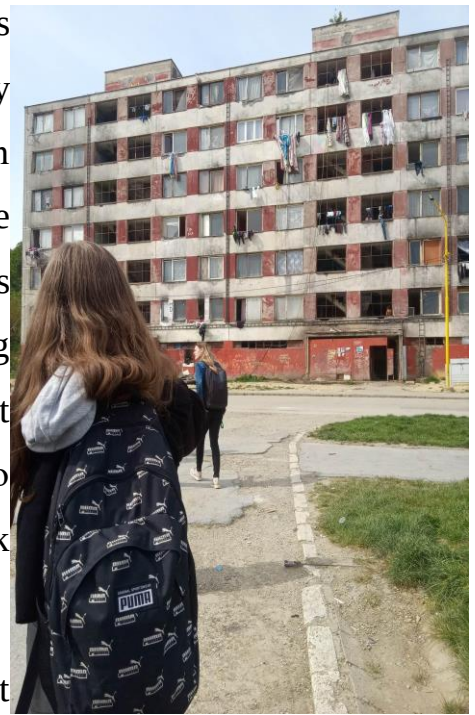
Many rumours and prejudices have been spread about Roma communities. But are they really true? Should we believe what we hear? In order to answer these questions we decided to visit the largest Romani ghetto in Slovakia – Lunik IX – to see what is the actual truth and what is a lie.

As a kid from majority, I must admit I didn't have great expectations for Luník IX. Nevertheless, I remained surprised. The local Romani were so friendly, welcoming and lovely people! I would expect them to have the same prejudices about us – majority – but in the end we were just a group of some random „gádžo“ (white kids) walking around their homes, taking photos, guided by two local social workers as if we were in a museum. Locals didn't mind our presence. Some of them joined us and talked to us openly about their lives, especially the kids, which brings me to the first prejudice I would like to unravel.

I suppose everyone has heard the rumour that Romani kids don't attend school or care at all about the education of their children. But as we could see, most of them were at school at the time and it seemed they like their school and their teachers. It's simply not true, they don't care about education.

Another false belief about Luník IX – as it is has been presented in media and news – is that it is a messy place. Sure, it isn't perfectly clean but it isn't covered in piles of garbage either. While we were walking around the housing estate, the Romani workers were cutting the grass and taking care of their homes. There are some buildings with balconies covered in ash. The reason is simple. Most Romani living in Luník IX don't have electricity, so people build fireplaces in their flats and the chimneys leak out of their wall, so that facades become dirty of smoke.

Everyone of us might end in a poverty. Doesn't matter what our background is. We couldn't have even reached Lunik IX by public transport, because the bus had never arrived. Is this the way majority helps communities that struggle? People from this community cannot count on public transport to get to work or to school. Have we done everything to help them?

„The moral“ of this story – of my experience – is simple: DO NOT judge people on the basis of their ethnicity. Our world is a colourful place with wide range of smells, sounds and languages. Diversity is crucial. We need to stay open-minded to different cultures so we can help each other to make this world a better place for all of us.

Tamara Maueroová, Diana Berchik, I. A

VIA LITERA

Ja a moji spolužiaci, Šarlota Galliková a Damián Štefan, sme sa v aktuálnom školskom roku zúčastnili literárnej súťaže Via Litera. Je to literárna súťaž v písaní poézie a prózy venovaná pamiatke herca Petra Raševa. Tohto školského roku prebehol jej druhý ročník.

Kto bol Peter Rašev? Bol zakladajúcim členom Rotary klubu v Košiciach. Okrem toho, že bol známou osobnosťou, bol veľmi ľudský. Okrem humoru, profesionality a noblesy vždy vedel všade podsunúť humanistický podtón, myšlienku za spravodlivosť a ľudskosť.

Súťaž je zameraná na vyhľadávanie mladých talentov medzi študentmi strednej školy a žiakmi druhého stupňa osemročných gymnázií. Tento súťažný ročník sa niesol v znamení slobody a jej premien, čo bolo aj témou súťažných textov.

Teší nás, že môžeme našu školu úspešne reprezentovať aj na takomto podujatí.

Šarlota Galliková zo 4. A sa do súťaže zapojila nasledujúcou prózou:

Sloboda a jej podoby

„Prosím vás, slečna Garyová, povedzte nám, ako ste sa dostali k takej slobodnej myšli, čo vás k tomu priviedlo?“ Slečna Garyová sa rozhodla o tom porozprávať.

„Keď som mala devätnásť rokov, skončila som v nemocnici. Ležal tam aj starší pán, ktorý bol vždy šťastný, spokojný. Jeho slová mali zmysel, bol iný, nesledoval dnešnú mládež z okien a z očí mu nesršala nenávisť, ale láska. Býval na konci dediny, kde mal obyčajnú chalúpku, každé ráno si chodil do skleníka natrhať čerstvú zeleninu a posedával na lavičke so šálkou ovocného džúsu. Nejedával to, čo jedávame my. Dokonca ani nepil, ani nefajčil, nesedával v krčmách, ale chodieval každý deň o tom istom čase meditovať pod strom s veľkou knihou, ktorú si čítaval. Tento človek ma veľmi zaujal. Všimla som si, že väčšinou bol sám. Nemal deti, pretože mu žena zomrela v mladom veku a pre neho už podľa jeho slov neexistovala lepšia duša, ako bola ona. Vždy sa usmieval.

Keď som mu jedného dňa priniesla jahody z našej záhrady, usmial sa a povedal mi, že som veľmi láskavá duša a takéto činy mi vždy život oplatí. Občas som mu chodievala pomáhať. Nikdy sa nesťažoval, ale nerozumela som tomu, ako môže človek, ktorý prežil druhú svetovú vojnu a sám v nej aj bojoval, žiť tak vyrovnaný život. Prežil všetkých z rodiny a ostal úplne sám, ale to mu aj stačilo. Rodičia sa ma pýtali, či som ‚normálna‘, že chodím za takým človekom. Nechápala som, prečo súdia niekoho, koho ani nepoznajú, ale veľmi som si tým hlavu nezaťažovala, pretože to bolo iba ich presvedčenie. Podľa mňa bol tento človek anjel v ľudskom tele.

Jedného dňa, keď sme u neho pili bylinkový čaj, spadol na zem a poranil si spánok. Sanitka ho odviezla do nemocnice. Na druhý deň som ho prišla navštíviť. Znova sa usmieval, chytil ma za ruku a povedal mi: „Prosím ťa, slečinka, vždy buď taká láskavá ako doteraz. Pomáhaj slabším, nemôžem tu ostať navždy, aj keby som veľmi chcel.“ Hovorím vám, takú iskru života, akú mal on, som nikdy viac už v nikom inom nevidela.”

„A čo sa stalo potom? Ako vám prezradil to tajomstvo slobody, ktoré spomínate vo svojej knihe?“

„Hmm, bolo to v nemocnici, rozprával sa so mnou, akoby sa lúčil. Sedela som v kresle a počúvala ho. Spýtala som sa, ako môže byť taký slobodný. Usmial sa a povedal: „Duša sa na svet rodí zo slobodnej vôle, zo sveta aj slobodne odchádza. Sloboda znamená nebyť naviazaný citovo na všetko, pretože všetko je dočasné. Uvedomenie si toho, že všetko, čo sa deje, je len prirodzený proces, ktorý nás má doviesť ku skutočnému poznaniu vlastnej duše a tela. Preto som sa vždy staral o svoj vnútorný pokoj, slečinka, a taktiež o svoje telo. Sloboda sa stráca v momente, keď zabudneme na vlastné vnútro a všetko robíme pre šťastie niekoho iného a zabúdame na to svoje. Možno si zmätená, ale týmto chcem povedať, že sloboda je pre mňa milovať a neočakávať. Taktiež dôležité je oslobodenie sa od minulosti – nesediť v jej okovách, čo sa stalo, stalo sa, poučil som sa a idem ďalej. Vždy to tak bolo. Sloboda je za každú cenu vyjadriť sám seba. Keď sa niekde necítim dobre, je správne počúvať svoje srdiečko, určite aj rozum. Ale daj bacha, to srdce ťa dovedie na správnu cestu.“

A, skoro by som zabudol, oslobod' sa, drahá, od krívd, od druhých ľudí, keď ťa chcú ponížiť. Lebo oni sami uviazli vo svojich komplexoch a ich duša je smutná. Nie, nie sú hlúpi, len smutní a zabudli na to, aké je to mať slobodnú dušu a myseľ. Slobodný človek sa bude tešiť, tancovať v daždi. Pozri sa na malé detičky, ako sa tešia. Je im jedno, čo si o nich myslia druhí, je im fuk, čo majú na sebe. Len sú, užívajú si každý jeden moment naplno. Ber si príklad!

V твоjich básňach vidím veľký potenciál. Neboj sa, pretože strach nás len oberá o slobodu a zahráva sa s nami, ale v skutočnosti existuje len v našej hlave. Život je len jedno veľké dobrodružstvo a je len na nás, čo počas neho zmeníme. Vždy máme na výber: chceme kopat' nohami okolo seba a kričať, alebo sa započúvať do ticha skrytého v tomto hluku? Môžeme byť obeťami alebo tvorcami svojej budúcnosti, preto sa nikdy neboj svojho života a riaď si ho sama pomocou svojho srdca. Ale zas ho neber príliš vážne, aj tak ani jeden z nás z neho nevyviazne živý. Môžeš sa rozhodnúť žiť večne alebo zomrieť, ak by to náhodou nevyšlo. Toto je sloboda.“ Usmial sa a ja som plakala ako malé dieťa. Vyobjímala som ho a d'akovala zaňho, akoby som práve našla nejaké tajomstvo života.”

„A čo sa napokon stalo s tým pánom?“

„V ten večer zomrel v spánku a jeho duša slobodne putovala ďalej.“

„Ako vás zasiahla jeho smrť?“

„Bolelo ma to. Stále mi chýba, ale teraz je tam, kde byť má, a to je hlavné.“

„Odvďačili by ste sa práve jemu za to, že sa vám podarilo napísať knihu *Rieka slobody v mojej duši*?“

„Táto kniha vznikla práve vďaka nemu, takže ďakujem mu, že práve mne prezradil svoje tajomstvo.“

„Ďakujeme za rozhovor a teraz...“

Ja som rovnako písala prózu. Tu je moja novela:

Sloboda je krásna

Vidím okolo seba oheň, plameň, ktorý je vysoký viac ako jeden meter. Mám strach, obrovský. Ľudia kričia a prosia o pomoc. Keď som sa obzrela za seba, videla som vojakov, ktorí bojovali proti ľuďom chrániacich ostatných. Mali na vnútornej strane zápästia vytetovaného draka. Prečo mám tlak na hrudi? Čo tu robím? Nieкто ma chytil za rameno a zakričal: „Vstávaj!“ V tom momente sa prebudím zo sna. Mám v očiach slzy a strach, som zadychčaná, akoby som prebehla pätnásť kilometrov. Bol to len zlý sen, nič viac. Tieto slová ma upokojujú. Postavím sa z postele, pomaly sa presúvam k oknu. Pozerám sa von na svet a moja nádej na slobodu, krásu života, už pomaly umiera.

Moje meno je Ester Emília Branská, ale každý ma volá len Ester. Nie som obyčajný človek, odmala som to tušila. Keď som oslavovala svoje pätnáste narodeniny, začala som mávať vidiny, pri ktorých som cítila bolesť, strach, ale hlavne odhodlanie. V ten deň som začala cítiť prírodu, oheň, jednoduchšie povedané, mágiu. Keď som sa bála, les bol pre mňa útočiskom. Najradšej som chodievala k malému vodopádu, stále som sa vyzúvala a kráčala bosá. Raz sa tam však stalo niečo veľmi zlé.

Jeden krutý muž uvidel, čo všetko dokážem, snažil sa ma chytiť, ale nepodarilo sa mu to. O dva dni po tom incidente som už nedokázala kontrolovať svoj hnev a bolesť. V lese som opäť narazila na toho nebezpečného muža. Volal sa Markíz Vandermar. Ale čo som nečakala, objavil sa tam ešte jeden muž, ktorý mi chcel pomôcť. Prišiel ku mne a povedal: „Všetko bude dobré, neboj sa.“ Vtedy zakričal Markíz: „Ruky preč! Ona patrí mne!“ Muž, ktorý sa ma snažil ochrániť, sa postavil pred mňa a povedal Vandermarovi: „Nepatrí ti a ani ti patriť nebude.“ Markíz zúrila, vybral zbraň a začal strieľať. Oh, nie! Strelil ho do ramena. Pravdupovediac, neviem, čo sa stalo, ale prišla som k Markízovi, chytila ho za zápästie na pravej ruke, v ktorej držal zbraň. Naše oči sa stretli a vtom som pocítila veľký hnev. Začalo sa mi dymiť z ruky, cítila som teplo. „Aaa!“ začal kričať od bolesti. Keď som ho pustila, na jeho ruke sa objavila popálenina. Rýchlo odo mňa ušiel. Bol veľmi rozzúrený, v jeho očiach

som videla nenávisť a hnev. Rýchlo som sa otočila k zranenému mužovi. Opýtala som sa ho na meno a on mi odpovedal: „Moje meno je David Morte kaj.“ Prišla som k nemu a všimla som si, že krváca z ramena. Nevedela som, čo mám robiť. Bola som veľmi vystrašená. Položila som svoje dlane na krvácajúce miesto, zatvorila som oči a vyslovila slová, o ktorých som nemala ani len tušenia, že ich mám v slovnej zásobe. Rozprávala som starou latinčinou! Keď som otvorila oči, bola som šokovaná, lebo jeho rana bola zahojená, ale vážne zahojená! Mali ste vidieť jeho pohľad, bol očarený.

Zobral ma do veľkého domu, kde žili ľudia podobní mne. Učila som sa bojovať, spoločensky sa správať a iné pravidlá. Každý z nás mal partnera, ktorý mu pomáhal. Aj ja som mala jedného, bol to bojovník, mal silu, bol vysoký, ale tvrdohlavý. Volal sa Erik. Len Erik. Po dvoch mesiacoch sme zistili, že nás niečo k sebe priťahuje. Nevedeli sme, čo to môže byť. Áno, on bol najlepší bojovník a ja zas najlepšia bojovníčka so zbraňami. Často sme sa rozprávali o svojej minulosti, ale čo bolo hlavné, vždy, keď som mala vidiny, tak pri mne stál a upokojoval ma. Priznal sa mi, že niekedy, keď si vypije, býva násilný. Bola som si vedomá, že mi môže ublížiť. V jeden večer sme cvičili boj zblízka a vtedy ma prvýkrát pobozkal. Chytil ma okolo krku, druhou rukou okolo pása a silno si ma pritiahol k sebe. Myslela som si, že je to naozajstná láska. Ale nebola. Prešli tri týždne. V jeden večer, ako každý predchádzajúci, som ho čakala v telocvični, no stalo sa niečo, čo by som nečakala. Prišiel za mnou do telocvične úplne na mol. Hneď som mu šla uvariť čaj na opicu, ale on ma... Dal mi silnú facku. Keď som sa ho opýtala, prečo to urobil, pokračoval. Mlátil ma a ja som sa snažila pred jeho ranami brániť. Utiekla som k východu a kričala o pomoc. Nikto ma nepočul. Zbadala som v jeho ruke nôž. „Čo to robíš?! Prečo? Prečo?!“ Okríkol ma: „Za všetko môžeš ty! Len ty!“ Nechápala som to a bola som vystrašená. Opäť zaútočil. Zhodil ma na zem. Nôž som mu, našťastie, vyrazila z ruky. Začal ma škrtiť. Myslela som si, že je to môj koniec. Zrazu som zbadala na zemi vyrazený nôž, ktorý som sa snažila chytiť. Bezúspešne. Bola som príliš slabá. Neviem, ako som našla v sebe zvyšok síl, ale nakoniec sa mi ho podarilo kopnúť do slabín a popáliť. Z toho miesta som potom utekala tak rýchlo, ako mi dovoľoval adrenalín.

Prešlo niekoľko rokov. Som na strednej škole, študujem umenie. Je tu krásne. A čo moja mágia? Tá z roka na rok silnie. Ale nemusíte sa obávať, viem ju kontrolovať, veď celé tie roky som trénovala. Nechcela som byť obyčajným človekom. Ale kto by si bol pomyslel, že všetko sa zmení vtedy, keď stretnem človeka, ktorý ma bude skutočne milovať? Ja určite nie. Od toho incidentu som sa bála, nikomu som neverila. Ale prečo, keď naňho hľadím, mi bije srdce ako o preteky? Je to láska? On je človek a ja nie a kvôli tomu nemôžeme byť spolu, i keď je úžasný. Keď moja kamarátka videla, ako sa neho pozerám, nemohla nekonštatovať svojím zvedavým hlasom: „To vyzerá tak, že si sa zamilovala, Ester.“ Mala pravdu, bola som zamilovaná. Randila som s ním, bolo to krásne, ale malo to jeden háčik. Nemohla som mu povedať, čo som

zač. Naša láska bola nádherná. Miško, tak sa môj priateľ volal, ma raz pozval na koncert, na ktorom sám vystupoval. Hral na klavíri. Započúvala som sa do jeho hry, bola som naňho pyšná a prvýkrát som zatúžila byť aj ja obyčajným človekom.

Zrazu sa predou mnou objavila známa tvár – čarodejnica z lesa. Naliehavo mi povedala: „Potrebujeme ťa v boji proti Markízovi, si naša jediná nádej.“ Hlava mi pulzovala od bolestivých myšlienok. Začula som krik. Keď som sa obrátila za zvukom, zbadala som Markíza, ako so svojou bandou chce ublížiť nevinným divákovi. Nemohla som tam len tak stáť, áno, viem, chcem byť človekom, ale... Postavila som sa pred obecnosť, nakreslila na zem čiaru a vyslovila zaklínadlo, ktoré ich malo ochrániť. Zo zeme vyšľahli vysoké plamene. V publiku zazneli vydesené hlasy: „Čarodejnica! Zabite ju!“ Zľakla som sa. S prekvapeným Mišom sme rýchlo bežali do lesa. Videla som, že sa ma bojí, keď sa aj otočil a utiekol. Tá bolesť bola silná, krvácalo mi srdce. Čarodejnica ma chytila za ruku a povedala: „Musíme ísť.“ Keď sme dorazili do lesa, čakal na nás David. Kľakol si predou mňa a prosil o pomoc. Zdvihla som ho zo zeme a odhodlane som povedala: „Pomôžem vám. Budem bojovať za našu slobodu.“ Odtedy sme trénovali každú jednu hodinu každý deň. Veľmi dobre som si uvedomovala, čoho som sa v momente prísľubu svojej pomoci vzdala. Vlastnej slobody – stať sa človekom. Umriem v boji? To neviem.

Nastal osudný deň. Boli sme pripravení bojovať a vy dobyť si slobodu. Počas boja sme zabili zlých démonov. Z diaľky sa ku mne niekto blížil. Bol to Erik. Mal červené oči. Začal so mnou bojovať, ale nechcel sa mi ublížiť. Keď ma zhodil na zem, nemala som na výber. Dotkla som sa jeho tváre. „Spomeň si na mňa!“ Mojimi rukami prešiel elektrický prúd a zasiahol ho do hlavy. Pozrel sa na mňa. Pomaly sa mu červená farba z očí vytrácala. Prehovoril: „Ester? Čo sa to stalo? Si v poriadku?“ Všetko som mu vysvetlila. Silno ma objal a zo zadného vrecka mi vybral nôž. Porezal si dľaň, chytil a porezal aj moju. Nerozumela som, o čo ide. Ale on ma chytil za ruku a povedal: „Bojujeme za slobodu, spolu sme silnejší. To, čo sa stalo v ten deň, to som nebol ja. Markíz ma chytil a začaroval ma. Chce proti nám poštvať ľudí.“ Dôverovala som mu. Proti Markízovi sme použili svoju moc, ale nestačilo to. Jeho vojsko Erika postrelilo a mňa bodlo. Umieram! Ale ešte nie som pripravená. Posledné, čo som počula, bolo z Erikových úst vyslovené moje meno. Privrela som oči a poslednýkrát vydýchla.

Ocitla som na konci cesty, stál tam Anubis, egyptský boh smrti. „Ešte nie, nie som pripravená. Prosím, chcem ešte žiť.“ Anubis odpovedal: „Budeš, kráľovná moja, ale zabudla si na jednu schopnosť, ktorú si potláčala celé roky. Vieš, ktorá to je?“ Pokrútila som hlavou. „Nie, ospravedlňujem sa, ale neviem.“ Túžila som žiť. Priložil mi ruku na srdce a povedal: „Tvoja ďalšia schopnosť je bolesť, v srdci máš veľa bolesti, tak to využij.“ Hlboko som sa nadýchla a otvorila oči, po bodnej rane ani stopy. Vrátila som sa! Zbadala som Markíza a zakričala som:

„Už nebudeš robiť zlo tomuto svetu a ani ľuďom v ňom!“ Markíz sa zasmial a zvrieskol: „Je neskoro, nikdy nebudete voľní a hlavne ty nie!“ Keď ma uvidel Erik, usmial sa a odhodlaným hlasom povedal: „Urob to. Za slobodu!“ Zakričala som na Markíza: „Skončíš v pekle za to, čo si urobil! Bolest’!“ Moje oči boli červené a žiaril v nich ohnivý plameň. Markíz od bolesti vykrikoval, padol na kolená a nakoniec ho niečo stiahlo do pekla. Je koniec? Vyšli sme z lesa a vtedy som ho zbadala. Bol to Mišo. Usmieval sa a bežal ku mne. Na jeho slová nikdy nezabudnem: „Milujem ťa, si v poriadku? Nič sa ti nestalo?“ Silno ma objal. Vtedy som si uvedomila, že on sa nebojí mňa, ale o mňa. Prišli k nám obyčajní ľudia, ale boli vydesení. Ukázali sme im, že nemajú mať prečo strach...

Prešiel mesiac a my sme boli konečne slobodní. Moja nádej na lepší život ožila. Mala som lásku, podotýkam úprimnú. Všetci sme sa stali slobodnými, už sme sa nebáli obyčajných ľudí a ani oni nás, žili sme s nimi v harmónii. Navzájom sme si pomáhali, bolo to krásne. Sloboda je krásna! Dojímalo ma, keď som sa pozerala von z okna a videla, akí sú všetci solidárni.

Damián Štefan z 2. B za svoju poéziu získal špeciálnu cenu Euby Blaškovičovej, manželky Petra Raševa. Srdečne mu blahoželáme! Môžete si prečítať jeho víťazné básne:

Óda

Ty si tá vd'aka, ktorej vtáci letia,
tá vd'aka, ktorej ploty padajú,
a kvôli čomu tvoríme šťastie
i naše chyby.

Svet sa rozvíja, naťahuje ako origami,
čo cvičí jogu,
na tvoj obraz
a stále je dod'aleka slobodný vo svojom
koreni.

Dod'aleka nový,
dod'aleka jogínom...

Ty si tá vd'aka, ktorej píšem túto báseň,
tá, ktorá mi dovoľí hovoriť pravdu,
vd'aka tebe sa rozhodujem,
čo chcem na obed,

či čo si vezmem do hlavy za ideu.

Svet sa rozvíja,
stále mení.
A kde ťa niet, je dusno,
hlásia správy o ovzduší,
otázok je mnoho,
odpovedí nutno.

Kde si?

Kto si?

Ploty padajú,
veď to je ona!

Múza múz,
ty si tá sloboda!

Prach a vtáci

Stojím na hladine
a hľadám dno.
Stojím v nemosti
bez mihotania
a cítim vietor.

Stojím v prahu na kopci,
zadebnené dvere mi stoja v ceste.
Nemosť tichá a všetko je pomalé
bez vášne.
Ale s vášňou k vášni,
Čakám, kedy zdvihnú plachty.

A v tom idea...

Vtáci!
Vtáci všetkých farieb!

Fraška

Smutné ráno
nám ušila sklenená ruža.
Každým momentom
snímam svoje city k nej.

Pátos smútočný
bije zvonmi do uší,
ale na druhej strane opony
sa hrá fraška.

V diaľke hrá rekviem,
trasiem sa.
Z čistoty špina,
z dna obloha.
Kritici sú sliepky,
režisér ...

Na oblohách všetkých farieb,
tak prečo sú?
Prečo sú tak slobodní
aj keď im je obloha väzením.
Možno aj oni nám závidia
či iba mi im?

Čakám v prahoch s prachom na hlave
a v tom hľa!

Spadli ploty.
Vtáci!
Hladina sa mihotá,
čierne dno mizne,
no dokáže každý prijať ťa takú, aká si
v koreni?
Čistá a nevinná
či ťa skazíme a spadneme ešte hlbšie?

A šepkár sa iba bojí o svoju rodinu.

Fraška sa naďalej hrá,
no vidím ako ruža praská.
Napíja čoskorú krv
a hrob krehký ako kvet
sa triešti na milión kúskov.

Začína byť dusno,
okna niet.
Sklamaný havran kričí,
bežte preč.

Byť či nebyť?
Ja hovorím biť.
Načo byť nežný ako zamat,
načo spoliehať na slovo sľubujem.

Starý

Jar každým rokom v nás starne,
v ústach sa stále usmieva.
No na duši mierne pavučinky vrások,
ktoré po sebe zima so svojou ihlou
zanecháva.

Jar každým rokom starne,
no on už s ňou nemôže.
Úsmev má už vyzretý, ako sa patrí
a na klamstvá je už starý.
Raz sa ho pýtam,
prečo neprestane.
Už keď má na to vek,
hovorí mi,
takto to musí byť!

Prichádza zima,
všetko ide na oddych,
no on nie.
Pýtam sa ho prečo?
Takto to musí byť!

Aký to má zmysel, tá všetka práca?
Moja práca má poslanie,
nemôžem prestať.
Prečo?
Lebo i more, keby nemalo kraja,
by sa vylialo
a napriek hraniciam – obmedzeniam,
je tak krásne.

I život má hranice,
a preto je tak krásny.

Ja nesúhlasím,
ale to nie je sloboda,
pravda.

Tak prečo pokračujete?
Lebo to je disciplína,
sloboda je boj seba a sveta.
Táto krásavica mení svoje formy
podľa toho,
ako k nej pristupujeme.

Povedal ujko s krabičkou marsiek
v ústach ako komín.
Miestny pápež, čo sedí v prvom rade
na kino svet.

Spracovala: Bibiana Balogová, II. A

Básne

Súcit

Moje podvedomie horí a moje srdce má väčšie oči ako môj mozog.
Nepíšem ti, keď viem, že si chorý a že sa cítiš doma uväznený ako otrok.
Pozerám sa na niečo, čo ty si už videl a podľa teba súcit patrí len slabým.
No keď som slabá ja, vždy sa ti stratím.
A tvoj súcit?
Veď ty nemáš emócie, nedokážeš ma pochopiť.
A ani teba ja, tak skúsme to ukončiť.

Chladné periny

Do chladných perín opäť si líham,
radšej by som zaspávala v твоjich chladných rukách.
Ležím na posteli a s úsmevom spomínam,
na všetko, čo tak teraz veľmi bolí ma.
Cítil si, že si v putách a ja cítim, že som zase smutná.
Lebo, keď si bol pri mne, mala som pocit, akoby si vôbec ani nebol.

Kvet

Kedysi som odtrhla kvet.
Pre niekoho, kto nevážil si ho a vrátil mi ho späť.
A ja nechcela som dôvod vedieť.
Chcela som okolo kvetov letieť.
Ako motýľ...
Ale krídla viac už nemôžem mať, tak nevracaj mi kvet prosím.
Plameň,
tvoju ruku polož mi na hrud',

cítiš, že nedokážem vyhasnúť.

Moje srdce je zapálené,

stále horí.

Tvoje už len tlie,

už nie si mojou láskou chorý.

Sami

Ak sa cítiš niekedy sám,

ozvi sa mi

a bud' me obaja sami.

Najviac

„Nemám veľa peňazí, nemám ti čo dať.“

No to najbohatšie mi už dávno dal.

Píše mi, že mám na viac,

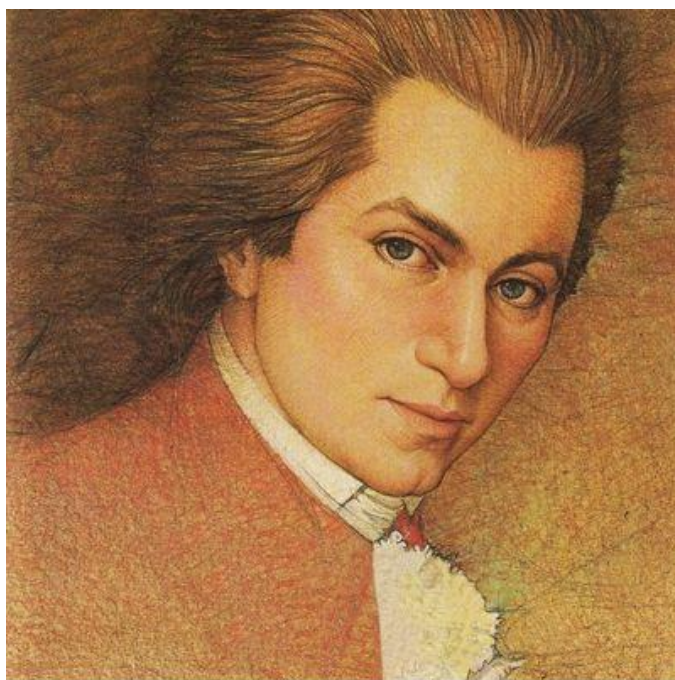
ale ja viem, že mám najviac.

Sofia Bužická, I. A

Vážený Wolfgang Amadeus Mozart

Vážim si možnosť písať ti tento list, pretože si v súčasnosti považovaný za jedného z najväčších géniov vôbec. Tvoj obrovský prínos pre hudbu je nenahraditeľný a ja sama som sa v tomto roku o tom tiež presvedčila. Píšem ti hlavne kvôli tomu, aby som ťa povzbudila a dodala ti nádej, že tvoje úsilie nie je márne.

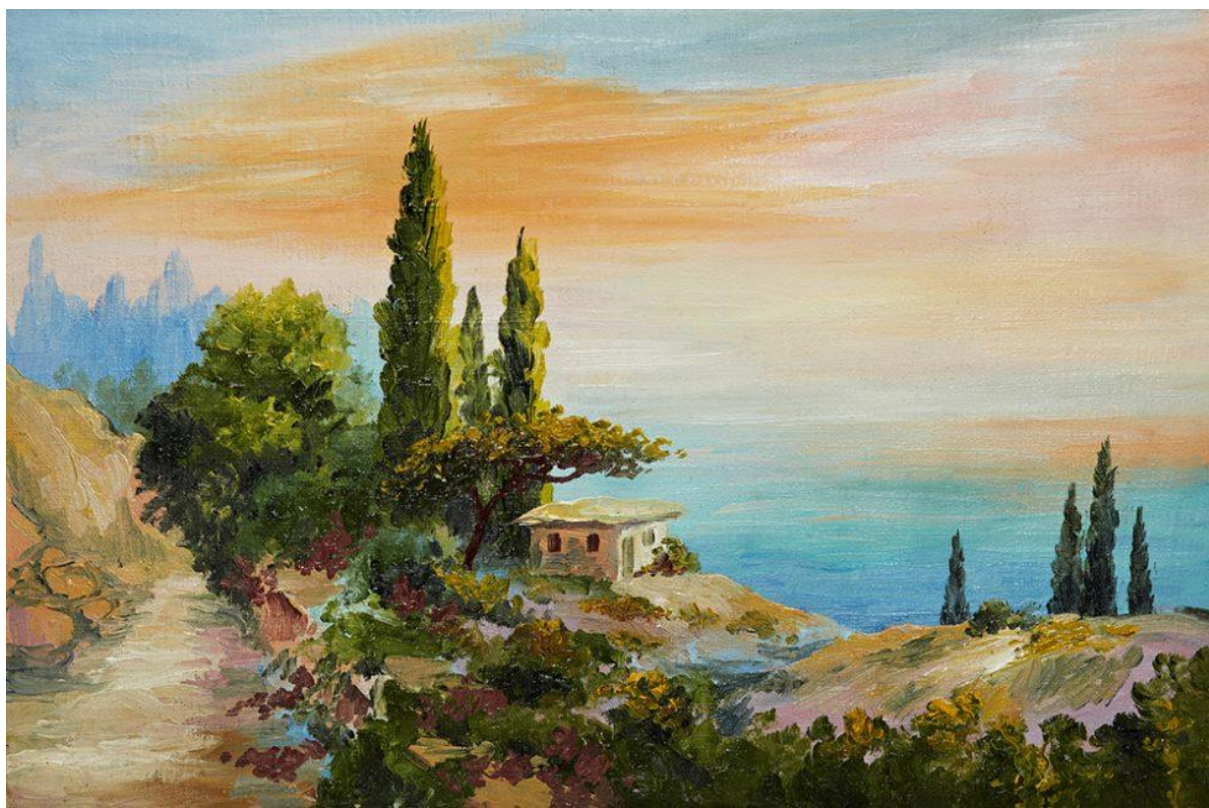

Svoj život si zasvätil hudbe, tomu, na čo si mal obrovské nadanie, a pritom si počas života „nezbieral“ také ovocie svojej práce, akého si bol hodný. No chcem ti povedať, aby si nestrácal odhodlanie, ale aby si pokračoval ďalej v tom, čo robíš. V mojej súčasnosti - z tvojho pohľadu budúcnosti, je tvoje meno symbolom veľkého nadania a dokonalosti. Tvoje meno je známe každému, dokonca aj ľuďom, ktorí sa neorientujú v hudbe. Tvoju hudbu poznajú malí či veľkí, vzdelaní či

nevzdelaní, hudobníci či nehudobníci. Každý človek pozná tvoje úžasné skladby a melódie. Napríklad takú symfóniu č. 40 g mol alebo Malú nočnú hudbu, ako aj väčšinu Tvojich opier, ktoré sú stále populárne. Tvoje skladby počuť na všetkých hudobných školách či koncertoch. To, čo robíš, má trvalý dopad na budúcnosť, moju súčasnosť. Si dostupný pre všetkých, pre deti, ktoré sa učia svoje prvé skladby na klavíri alebo pre hudobníkov veľkých koncertných sál. V poslednom období som sa dozvedela niečo viac aj o tvojom živote, a tak som ťa mohla spoznať, dokonca o tebe natočili film! Máš vlastné múzeum, knihy aj sladkosti, si pýchou Tvojho Rakúska. Jediné, čo ma mrzí, je to, že to sám nevidíš na vlastné oči a nemôžeš si vychutnať to uznanie, že nám nemôžeš prísť osobne zahrať alebo predviesť svoje dielo.

Ale dúfam, že som Ťa povzbudila, aby si vytrval v komponovaní s pokorou pred tým, čo robíš a aby si obstál, aj keď prídu ťažšie dni.

Leona Zentková, IV. B

Šéfredaktorka: Lucia Bartóková

Redakčná rada: Kvetoslava Marenčinová

Technická podpora: Mgr. Libor Páček

Dozorné oko: Mgr. Matúš Lubinský